

УДК 338.49

Кушнір О. Д. – ст. гр. БМм-51

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

РИНОК СПИРТУ УКРАЇНИ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Науковий керівник: к.е.н., доцент Мосій О.Б.

Виробничо-технічна база з виробництва етилового спирту у 2000 р. була представлена 77 спиртовими заводами загальною потужністю понад 65 млн. декалітрів спирту.

У 2008 р. виробництво спирту етилового в Україні здійснюють 65 із 75 державних спиртових заводів сумарною потужністю 60 млн. декалітрів.

За період з 1990 по 2008 роки – внаслідок наростання кризових явищ в економіці, розвитку її «тіньового сектору», істотного звуження внутрішнього і зовнішнього ринків збуту продукції, обсяги виробництва спирту значно скоротилися.

Загальні обсяги реалізації спирту в 2008 р. порівняно з 1996 р. скоротилися більше ніж на 48% і становлять 26,9 млн. дал. При цьому реалізація спирту на внутрішній ринок протягом останніх чотирьох років коливається в межах 20-22 млн. дал. Стосовно аналізу експорту продукції слід зазначити, що в 2008 р. у порівнянні з 1996 р. реалізація спирту на експорт скоротилася на 83%.

Проблеми в діяльності підприємств спиртової галузі виникли починаючи з 1997 року у зв'язку із втратою зовнішніх ринків збуту, в основному до країн СНД (Росією у 1996 році). заборонено ввезення спирту та запроваджено мито на транзит останнього через її територію, експорт до яких складав 31,9 млн. декалітрів спирту, що давало можливість завантажити понад 50 % потужностей українських спиртових заводів. Це призвело до виникнення дисбалансу між потужностями спиртових підприємств та обсягами фактичного споживання спирту етилового.

Однією з причин різкого скорочення обсягу експорту спирту протягом останніх років є падіння його продажів у країнах Євросоюзу, де український спирт не може конкурувати з дешевим бразильським, виробленим з цукру-сирцю. За даними учасників ринку, минулого року Україна продавала спирт по 9 доларів за дал, тоді як європейська ціна (зокрема на якісний бразильський і канадський спирти) складала 7-7,5 доларів за дал. Через кліматичні особливості в Бразилії збирають урожай тростини двічі на рік, а виробництво американського спирту з кукурудзи дотується, причому рівень дотації досягає 50%. Усього щорічно в Євросоюзі використовується для виробництва напоїв і оцту 65-66 млн. дал спирту, ще близько 110 млн. дал спрямовується на технічні потреби. Одним із заходів, спрямованих на нарощування експортних обсягів спирту, є його реалізаційна ціна. У національного виробника спирту з'вилася можливість оперувати великими товарними партіями і маневрувати в європейських цінових категоріях.

Для збільшення реалізації спирту на внутрішньому ринку необхідно впроваджувати технології з виробництва альтернативних видів палива – наприклад, біоетанолу, який використовувати як компонент моторного палива. Це дозволить не лише збільшити виробництво та реалізацію спирту на внутрішньому ринку, а й забезпечить сільськогосподарських виробників зерна та меляси новими ринками збуту, дасть можливість отримувати більші прибутки. Розширення сфери застосування етилового спирту максимально завантажить підприємства роботою. Водночас це стимулювало б розвиток бурякоцукрової галузі, збільшило б обсяги переробки зерна. А відходи виробництва – барда, яка багата на протеїн, є цінним кормом для тварин.